

CERTIFICATIESCHEMA VOOR BE- EN VERWERKTE PRODUCTEN

Criteria voor de slachterij van Milieukeur pluimvee

Datum van ingang:	1 februari 2013
Herziening per:	1 februari 2014
Vastgesteld door:	SMK
Code:	AP&V.2-BVP.9
Volgnummer:	MK.1

1.15 Pluimveeslachterijen

Verplichte basiseisen

-> Initiële audit/controle; bij het niet voldoen aan de verplichte basiseisen en/of aantal punten keuzemaatregelen, niet certificeren

-> Vervolgaudit/-controle; het niet voldoen aan de verplichte basiseisen en/of verplichte minimum aantal punten keuzemaatregelen is een major tekortkoming

Nr.	Thema	Eis	Beoordelingsrichtlijn	Voldoet ja/nee Of score
0.0	Algemene eisen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Algemene Eisen bij Milieukeur en Barometercertificatieschema's) voldoen. Deze Algemene Eisen bij Milieukeur en Barometercertificatieschema's staan apart vermeld bij elke productgroep en / of dienst ▪ Iedere certificaathouder en eventuele deelnemers moet(en) aan de specifieke criteria voor de betreffende productgroep voldoen ▪ Een ketenregisseur die zelf geen product produceert of be-/verwerkt hoeft alleen aan de eisen voor ketenregie te voldoen. 	Vigerende versie op website SMK bij productgroep en / of dienst.	
1.1	Energie	Eén keer per jaar elektriciteits-, aardgas- en waterverbruik registreren.	Controleer aanwezigheid registraties.	
1.2	Afval	Papier/karton scheiden van overig afval.	Controleer visueel / contract en/of rekeningen.	
1.3	Afval	Vleesafval scheiden van overig afval.	Controleer visueel / contract en/of rekeningen.	
1.4	Afval	Klein chemisch afval retour met installateur sturen of inleveren bij milieustraat of chemokar.	Controleer visueel / contract en/of rekeningen.	
1.5	Installatie	Jaarlijks koelinstallaties onderhouden door erkende (STEK) monteur.	Controleer onderhoudsrapport.	
1.6	Transport	<ul style="list-style-type: none"> - Op jaarbasis dient het transport naar het slachthuis en de wachttijd op het slachthuis van 98% van de Milieukeur dieren niet langer dan 4 uur te duren, gemeten vanaf het moment dat alle dieren geladen zijn; - De overige 2% is bedoeld voor calamiteiten, deze dienen te worden geregistreerd met achterliggende oorzaak. 	Controleer registratie transportduur, calamiteiten en wachttijden.	
1.7	Transport	De slachterij heeft een module opgesteld hoe men omgaat met diertransporten bij extreme weersomstandigheden en deze wordt in de praktijk toegepast.	Controleer module transporten onder extreme weersomstandigheden en werking.	
1.8	Personeel	<ul style="list-style-type: none"> - In slachterij is altijd een Animal Welfare Officer (AWO) aanwezig; - Bijbehorende taken/verantwoordelijkheden AWO opnemen in functiebeschrijving; - Bij afwezigheid van een AWO worden taken en verantwoordelijkheden van een AWO overgedragen aan kwaliteitsfunctionarissen; - AWO heeft een cursus dierenwelzijn in Bristol gevolgd of een vergelijkbare opleiding elders. 	Controleer personeelsregistratie / opleidingscertificaten / functiebeschrijving.	
1.9	Personeel	<ul style="list-style-type: none"> - Alle medewerkers die met levende dieren werken moeten dierwelzijnsopleiding (slagersvakopleiding) of gelijkwaardige opleiding voor slachthuispersoneel hebben gevolgd; - Medewerkers werkend in stal slachterij dienen 1x per 5 jaar mens dier relatie cursus te volgen (Nederlandse bond van waaghouders van levend vee). 	Controleer opleidings-/deelnamecertificaten.	
1.10	Slachtproces	De slachterij dient te beschikken over de volgende geldige certificaten: <ul style="list-style-type: none"> - IKB erkenning voor pluimveeslachterijen; - GSFI. 	Controleer certificaten.	

Nr.	Thema	Eis	Beoordelingsrichtlijn	Voldoet ja/nee Of score
1.11	Slachtproces	<ul style="list-style-type: none"> – De eindproducten in de slachterij dienen 1 op 1 traceerbaar te zijn naar de betreffende koppel pluimvee bij de pluimveehouder; – Koppelinformatie wordt verzameld op stalniveau. 	<ul style="list-style-type: none"> – Controleer koppelinformatie; – Controleer eindproduct. 	
1.12	Slachtproces	Pluimvee wordt aangevoerd in containers met een opening van minimaal 0,25 m ² .	Controleer containers en opening.	
1.13	Slachtproces	<ul style="list-style-type: none"> – Minimale beschikbare oppervlakte per kg is 160 cm²/kg; dit komt overeen met 62,5 kg/m² (voor dieren tussen de 1.6 en 3.0 kg). Zie EC Regulation 1/2005 – Aanvullende eis: minimale beschikbare oppervlakte per kg cab 160 cm² geldt ook voor dieren zwaarder dan 3.0 kg. 	Controleer maximale bezetting.	
1.14	Slachtproces	Wachtruimte moet voorzien zijn van ventilatie en verwarming, afscherming tegen regen en wind.	Controleer wachtruimte.	
1.15	Slachtproces	<ul style="list-style-type: none"> – Planning wordt uitgevoerd zoals gepland en geregistreerd. Dit houdt in dat bij het schuiven met koppels de transportduur en wachttijd van maximaal 4 uur niet overschreden mag worden (zie 1.7) – Er blijft geen pluimvee een nacht overstaan om de volgende dag geslacht te worden. 	<ul style="list-style-type: none"> – Controleer tijdsregistratie transport en in wachtruimte; – Controleer wachtruimte aan het eind van de dag op afwezigheid containers met pluimvee. 	
1.16	Slachtproces	<ul style="list-style-type: none"> – De wachtruimte is ingericht met blauw licht lampen om het pluimvee rustig te houden; – Blauw licht toepassen zolang kuikens in de wachtruimte staan; – Blauw licht gebruiken wanneer levende kuikens worden opgehangen; – Registreer vervanging lampen. 	<ul style="list-style-type: none"> – Controleer aanwezigheid, werking en tijdsregistratie blauwe lampen; – Controleer registratie vervanging lampen. 	
1.17	Slachtproces	<p>Technische gegevens van het verdovingsproces per koppel Milieukeur dieren meten en noteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Passagesnelheid (kuikens per minuut); – Stroomsterkte en frequentie bij waterbadverdoving; – Gasconcentratie bij CAS verdoving. 	Controleer technische gegevens verdovingsproces.	
1.18	Slachtproces	<p>Het pluimvee wordt op een adequate wijze bedwelmd (onverdoofd slachten is niet toegestaan):</p> <p>Zowel bij gasverdoving als bij elektrische verdoving worden de dieren bedwelmd volgens de instellingen voor stroomsterkte en frequentie of gas concentratie zoals opgenomen in geldende EU regelgeving (voor de huidige regelgeving (oktober 2011), zie COUNCIL REGULATION EC No 1099/2009 of 24 September 2009, on the protection of animals at the time of killing; paragraaf 6.3 tabel 2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Controleer specificaties installatie administratief; – Controleer de (tijdelijke) aanwezigheid van keuringsambtenaar bij de verdoving van ieder koppel pluimvee; – Controleer verdoofd aanhangen of – Controleer 2-fasen gasverdoving of – Controleer individueel elektrische verdoving of – Controleer waterbadverdoving multi-bird. 	<p>1</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>-2¹</p> <p>-4</p>
1.19	Slachtproces	Per koppel komt minimaal 98% van de Milieukeur dieren nuchter aan bij de slachterij.	<ul style="list-style-type: none"> – Kropvulling ≤ 2% – Kropvulling > 2% 	<p>2</p> <p>-2</p>
1.20	Slachtproces	Opname Welfare Quality [®] protocollen in kwaliteitshandboeken (Nr. 5.1 t/m 5.4).	Controleer kwaliteitshandboeken.	

¹ Maluspunten dienen gecompenseerd te worden met bonuspunten.

Data collectie op de pluimveeslachterij volgens Welfare Quality®

Nr.	Onderdeel WQ	Eis	Beoordelingscriteria
2.1	Goede voeding	1. Geen honger 2. Geen dorst	Voerrestrictietijd Waterrestrictietijd
2.2	Goede huisvesting	3. Comfort tijdens rust 4. Thermisch comfort 5. Bewegingsgemak	- Hijgen Dichtheid in containers
2.3	Goede gezondheid	6. Geen beschadigingen 7. Geen ziektes 8. Geen pijn	Vleugel schade, blauwe plekken Dood bij aankomst (DOA) Effectiviteit van de bedwelming
2.4	Gewenst gedrag	9. Expressie van sociaal gedrag 10. Expressie van overig gedrag 11. Goede mens-dier relatie 12. Positieve emotionele status	- - - Vleugelslag aan de lijn

Welfare Quality® onderdelen, eisen en beoordelingsrichtlijnen

Elke slachterij dient minimaal 8 punten te scoren uit onderstaande lijst

Nr.	Onderdeel en eis	Beoordelingsrichtlijn	Punten
2.1a	Goede voeding: de dieren hebben geen honger	<ul style="list-style-type: none"> - De totale voerrestrictietijd (Tv) bepalen van ieder koppel pluimvee. - Deze meting wordt verkregen via bepalingen van de duur van voeronthouding op het pluimveebedrijf (Tb), tijdens transport (Tt) en het verblijf op de slachterij (Ts). Totale voeronthoudingstijd $Tv = Tb + Tt + Ts$. Uitgedrukt in uren. 	Tv < 8 uur: 2 punten Tv < 10 uur: 1 punt Tv ≥ 10 uur: 0 punten
2.1b	Goede voeding: de dieren hebben geen dorst	<ul style="list-style-type: none"> - De totale waterrestrictietijd (Tw) wordt bepaald van ieder koppel pluimvee. Deze meting wordt verkregen via bepalingen van de duur van wateronthouding op het pluimveebedrijf (Tvb), tijdens transport (Tt) en het verblijf op de slachterij (Ts). Totale Wateronthoudingstijd $Tw = Tb + Tt + Ts$. Uitgedrukt in uren. 	Tw < 6 uur: 2 punten Tw < 9 uur: 1 punt Tw ≥ 9 uur: 0 punten
2.2a	Goede huisvesting: thermisch comfort	<ul style="list-style-type: none"> - Pluimvee hijgt (panting; P) wanneer de dieren het warm hebben, en dit wordt gekenmerkt door een snelle ademhaling met open bek. Observeer van 4 containers de middelste laag en stel het aantal dieren per laag vast. Tel vervolgens het aantal dieren per laag dat hijgt. Percentage van dieren dat hijgt = $\frac{\text{het aantal dieren dat hijgt}}{\text{aantal dieren per laag} \times \text{aantal lagen}}$ beoordeeld x 100%. 	P < 5% 2 punten P < 10% 1 punt P ≥ 10% 0 punten
2.2b	Goede huisvesting: bewegingsgemak	<ul style="list-style-type: none"> - Meet de dimensies van 1 leeflaag in een container en bereken het leefoppervlak. Tel vervolgens het aantal dieren in 4 leeflagen (zie 2.2a), en bereken de gemiddelde bezetting per leeflaag. Bepaal het gemiddelde diergewicht (kg) en het gemiddeld aantal dieren per leeflaag (n). Bezettingsdichtheid tijdens transport (Bt) = $\frac{\text{\# dieren (n)} \times \text{gemiddeld diergewicht (kg)}}{\text{oppervlakte leeflaag (m}^2\text{)}}$ - Minimale beschikbare oppervlakte per kg is 160 cm²/kg (EC Regulation 1/2005); dit komt overeen met 62,5 kg/m² (voor dieren tussen de 1.6 en 3.0 kg). Dezelfde minimale beschikbare oppervlakte per kg geldt ook voor dieren zwaarder dan 3.0 kg. 	Bt ≤ 62.5 kg/m ² : 2 punten Bt > 62.5 kg/m ² : -2 punten

Nr.	Onderdeel en eis	Beoordelingsrichtlijn	Punten
2.3a	Goede gezondheid: geen beschadigingen	<ul style="list-style-type: none"> - Vleugelschade kan gemeten worden wanneer de dieren aangehangen zijn. Hiervoor wordt het percentage kuikens met hangende vleugels, hetgeen een indicatie is van botbreuk of dislocatie. Tel hiervoor het aantal kuikens per minuut met hangende vleugels (Z), en bepaal de lijnsnelheid per minuut. Bereken hieruit het percentage dieren met beschadigde vleugels = # dieren met hangende vleugels (Z) / lijnsnelheid x # waargenomen minuten) x 100 - Blaauwe plekken kunnen gemeten worden in de panklaar afdeling, nadat de dieren uit de plukker komen. Dijen, poten en rug dienen goed zichtbaar te zijn. Noteer hiervoor het aantal kuikens dat per minuut passeert (lijnsnelheid) en tel de dieren met blauwe plekken (R). Bereken hieruit het percentage dieren met blauwe plekken = # dieren met blauwe plekken (R) / lijnsnelheid x # waargenomen minuten) x 100. 	<p>Z ≤ 0.5% 1 punt Z > 0.5% 0 punten Z > 1.0% -1 punt</p> <p>R ≤ 1% 1 punt R > 1% 0 punten</p>
2.3b	Goede gezondheid: geen ziektes	<ul style="list-style-type: none"> - Bepaal het aantal dieren in een koppel (n), en bepaal het aantal dieren dat dood wordt aangevoerd op de slachterij (DOA's). Voor het CAS systeem kan gekozen worden voor identificatie middels een warmtecamera. Het aantal dood aangevoerde dieren (D) kan bepaald worden door het tellen van het aantal dieren in de "DOA ton". Percentage DOA = (totale aantal dieren dat dood werd aangevoerd (D) / totale aantal dieren in een koppel (n)) x 100%. 	<p>DOA ≤ 0.23% 1 punt DOA > 0.23% 0 punten DOA > 1% -2 punten</p>
2.3c	Goede gezondheid: geen pijn	<ul style="list-style-type: none"> - Voortijdige shock kan voorkomen bij het elektrisch verdoven (zgn. pre-stun shock (PSS)). Dieren proberen het waterbad te vermijden, slaan met de vleugels en maken vocalisaties. Dit verhindert een effectieve bedwelming, en kan de bedwelming van andere dieren ook beïnvloeden. Bepaal de lijnsnelheid en het aantal dieren dat bij het ingaan van de waterbadverdover vermijdingsreacties, vleugelslag of vocalisaties laten zien. Het percentage dieren dat een pre-stun shock ondervindt = (# dieren dat een pre-stun shock ondervindt / lijnsnelheid x het # minuten observatie) x 100%. - Tijdens elektrische verdoving: bewusteloosheid wordt bereikt door het opwekken van een epiletisch insult. Bij het verlaten van het waterbad vertonen de dieren tonische of clonische spierkrampen; de vleugels tegen het lichaam en gestrekte poten. De ogen zijn veelal open zonder cornea reflex; herhaalde ooglid reflex is afwezig; dieren reageren niet op een pijnprikkel; ritmische ademhaling is afwezig. - Tijdens CAS verdoving: Gasverdoofde dieren zijn volledig relaxed, hebben gesloten ogen en vertonen geen lichaamstrillingen. - Observeer de dieren aan de lijn 1) na het waterbad of CAS, en 2) na de automatische of handmatige neksnede. Bepaal de lijnsnelheid, en tel het aantal dieren die niet goed verdoofd zijn. Het percentage dieren dat ineffectief is verdoofd (Vi) = (# dieren dat ineffectief is verdoofd / lijnsnelheid x het # minuten observatie) x 100%. 	<p>PSS ≤ 0.5% 1 punt PSS > 0.5% 0 punten</p> <p>Vi ≤ 0.5% 1 punt Vi > 0.5% 0 punten</p>
2.4a	Gewenst gedrag: positieve emotionele status	<ul style="list-style-type: none"> - Vleugelslag: dieren kunnen heftig met de vleugels slaan na het ophangen, of wanneer de lijn plotselinge bochten maakt. Observeer de dieren nadat ze met hun poten aan de haken zijn opgangen en bepaal het aantal dieren dat heftig met de vleugels slaat. Bepaal de lijnsnelheid. Het percentage dieren dat heftig met de vleugels slaat (VS) = (# dieren dat heftig met de vleugels slaat / lijnsnelheid x het # minuten observatie) x 100%. 	<p>VS ≤ 0.5% 1 punt VS > 0.5% 0 punten</p>

Keuzemaatregelen voor alle pluimveeslachterijen

Elke slachterij dient minimaal 6 punten te scoren uit onderstaande lijst

Nr.	Onderwerp	Criteria	Beoordelingsrichtlijn	Punten
3.1	Energie	Het bedrijf maakt volledig gebruik van groene stroom.	Controleer contract en/of rekening.	2
3.2	Energie	Plan van aanpak om elektriciteitsgebruik te verminderen opstellen en tweejaarlijks evalueren.	Controleer aanwezigheid en werking plan van aanpak.	1
3.3	Personeel	Personeel is bekend met wijze van omgang met lijdende dieren, drijven, lossen, verdoven en doden van dieren en dit is vastgelegd in een kwaliteitshandboek.	<ul style="list-style-type: none"> - Controleer inhoud personeelsdossiers; - Controleer omschrijving omgangsnormen in personeelsdossier; - Controleer medewerkers steekproefsgewijs. 	1
3.4	Transport	Transportduur Milieukeur dieren van minimaal 98% van toeleverende bedrijven bedraagt ten hoogste 2 uur.	Controleer transportduur routeplanner (steekproef minimaal 3).	3
3.5	Transport	Aan het bedrijf is een Lean and Green award toegekend.	Controleer aanwezigheid award en logo.	2
3.6	Transport	Voor het transport van Milieukeur dieren naar de slachterij is geen extern transport nodig.	Controleer wijze van transport.	2
3.7	Transport	<ul style="list-style-type: none"> - Aanwezigheid noodprocedure voor calamiteiten tijdens laden of transport, waardoor het welzijn van de dieren in gedrang komt; - Uitgangspunt is dat dit transport direct voorrang krijgt in het slachtproces. 	Controleer noodprocedure voor calamiteiten tijdens laden of transport.	2
3.8	Slachtproces	<ul style="list-style-type: none"> - Bij storingen in de slachtlijn noodvoorziening aanwezig waardoor de dieren niet langer dan 5 minuten onverdoofd blijven hangen; - In noodprocedure opnemen dat dieren verdoofd of gedood worden via kop/kop tang of andere welzijnsvriendelijke methode. 	<ul style="list-style-type: none"> - Controleer noodvoorziening en werking in de praktijk; - Controleer registratie storingen en tijdsduur; - Controleer aanwezigheid noodprocedure. 	2